

Sant Benet de Bages, des de la desamortització fins als nostres dies¹

Francesc Serra i Sellarés

La primera meitat del segle XIX fou la darrera etapa de vida monacal a Sant Benet de Bages. Aquest monestir, existent segons les referències documentals des del segle X, entrà al segle XIX arrossegant una difícil situació jurisdiccional i econòmica que cada vegada s'agreujava més. Com la resta de monestirs catalans, fou afectat per la legislació liberal que anava guanyant força després de la Constitució de Cadis de 1812. El seu poder jurisdiccional s'anà esmicolant a favor de l'Administració reial, per la qual cosa les rendes cada vegada es reduïen més i augmentaven considerablement les despeses de la comunitat. La situació feia entreveure que no es podia allargar gaire.

El Trienni Liberal (1820-1823) comportà un cop molt fort contra el clergat regular. Sant Benet de Bages, com la resta de monestirs catalans, fou exclaustrat durant un període de tres anys. Amb el restabliment de l'absolutisme de Ferran VII, el monestir retornà a la vida monacal per una dotzena d'anys més, fins a la seva fi definitiva ocorreguda l'estiu de 1835. Aquests darrers anys del monestir foren anys de difícil subsistència per la comunitat, que aleshores estava integrada per monjos benedictins del monestir de Montserrat. La fi arribà amb la supressió de convents dictada pel govern del comte de Toreno el juliol de 1835 i la consegüent desamortització dels monestirs exclaustrats, promulgada pel govern Mendizábal el febrer de 1836. El monestir i tots els seus béns foren integrats al patrimoni estatal i venuts en pública subhasta el juliol de 1845 al negociant barceloní Antoni Blahà.

La Renaixença, durant la segona meitat del segle XIX, despertà l'interès pel patrimoni monumental català. Els erudits romàntics catalans, des de l'excursionisme, l'església, la política i tants altres àmbits socials, contribuïren a revaloritzar el llegat històric medieval de Catalunya, molt damnificat per les guerres de principis del segle XIX i la desamortització dels béns del clergat. Sant Benet de Bages, com la resta del patrimoni historicoartístic del país, es trobà imbuït d'aquest clima de devoció cap a la recuperació del passat medieval.

1. Treball d'investigació de dotze crèdits presentat el març de 2004 al Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona, i dirigit per Antoni Simon i Tarrés, catedràtic d'Història Moderna i Contemporània de la UAB. Tribunal de la lectura: Ignasi Fernández Terricabras, Llorenç Ferrer i Alòs, Antoni Simon i Tarrés. Qualificació: Matrícula d'Honor.

El gener de 1907, la família del pintor Ramon Casas adquiria el monestir de Sant Benet per tal de restaurar-lo i de rehabilitar-lo com a residència d'estiueig. El pintor Ramon Casas trobà, en diferents racons de l'edifici, una mina d'inspiració per a moltes de les seves obres, algunes de les quals les ambientà en el mateix convent. N'encarregà al seu amic, l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, la restauració, del convent, encara que les obres foren executades pels constructors Ribó de Navarcles. El monestir es transformà totalment, i es convertí en pocs anys en una autèntica residència benestant d'una família de l'alta burgesia catalana.

El 3 de juny de 1931, l'edifici fou declarat monument historicoartístic d'interès nacional. D'aleshores ençà, Sant Benet de Bages ha rebut molta més consideració per part de les poblacions veïnes, entitats de la comarca i administracions públiques. La bellesa, tranquil·litat i harmonia d'alguns dels seus racons ha fet que pel seu interior hi hagin passat milers de visitants d'arreu del món i que diversos estudiosos hagin dedicat part del seu temps a investigar i escriure la història del monestir.

En l'actualitat és propietat de Caixa Manresa i es projecta com a futur centre cultural. El paper cultural que Sant Benet de Bages ha tingut al llarg de la seva història vol ara ampliar les seves antigues limitacions geogràfiques, en una època en què les comunicacions cada cop són més ràpides i assistim a la plena globalització cultural.